

*Hyväksytty vuosikokouksessa
27.3.2018*

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTAKERTOMUS

KOSKEN VUOSI 2017

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi

Painopaikka
Jyväskylä 2017

SISÄLLYS

1	SOTE-UUDISTUS ETENI – KEHITTÄMINEN ETSI PAIKKAANSA	3
2	KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ	4
3	HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS	4
	3.1 Kosken kannatusyhdistys ry	4
	3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen	5
	3.3 Kosken talous	6
4	VIESTINTÄ	7
5	KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2017	8
	5.1 Maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyö	8
	5.2 Sosiaalihuollon lakien toimeenpanon tuki ja vaikutusten seuranta	9
	5.3 Sosiaalipoliittinen toiminta sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja eriarvoistumisen vähentämiseksi	9
6	KOSKEN PERUSTOIMINTA	10
	6.1 Sosiaalihuollon asiantuntemuksen turvaaminen	10
	6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot	10
	6.2.1 Työryhmät	10
	6.2.2 Työkokoukset	11
	6.2.3 Verkostotyö	13
7	KOSKEN PALVELUTOIMINTA	15
	7.1 Sosiaaliasiamiestoiminta	15
	7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä	16
	7.3 Lastensuojelun edunvalvonta	17
	7.4 Konsultoiva varhaiserityisopettaja	17
	7.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä	18
	7.6 Koulutus ja konsultointi	18
	7.7 Selvitystyöt	20
8	KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA	20
	8.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa	20
	8.2 Kansa-koulu	22
	8.3 PRO SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa	24

8.4	Rainer	25
8.5	Romaniasiaain sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskus ROMKE	26
8.6	Yhdessä ei olla yksin – Keski-Suomen kuntien ja järjestöjen hyvinvointiyhteistyö	26
8.7	Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO	28
8.8	Hankeyhteistyö	28
8.9	Valmistelussa olleet hankkeet	29
LIITTEET		30
	LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2017	30
	LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2017–2019	31
	LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2017	32
	LIITE 4. Kosken talous vuonna 2017	33
	LIITE 5. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2017	34

1 SOTE-UUDISTUS ETENI – KEHITTÄMINEN ETSI PAIKKAANSA

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu eteni vuonna 2017, vaikka lainsäädäntö taas kerran kaatui eduskuntakäsittelyssä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapaudesta ei läpäisyt perustuslakivaliokunnan seulaa. Myös Kosken lausuntoa ko. laista pyydettiin sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan, jossa Marja Heikkilä oli kuultavana. Lainsäädännön puuttumisesta huolimatta hallitus kuitenkin ohjeisti ja rahoitti maakunta- ja sotevalmistelua siten, että se eteni voimakkaasti alueilla.

Keski-Suomessa uudistuksen toteutusta varten valittiin alkuvuoden 2017 jatkaneen poliittisen ohjausryhmän ja kunnallisvaalien jälkeen virkamiehistä koottu johtoryhmä, jota johtaa maakuntajohtaja Tapani Mattila. Sotevalmisteluun palkattiin järjestämisvalmisteluun Mikael Palola ja tuotantopuolen vastaavaksi Kati Kallimo.

Työ jakautui soten osalta Sitran palvelupakettivalmistelun mukaisiin työryhmiin. Jo kevätkaudella Koskea pyydettiin vastaamaan ja osallistumaan tähän työhön sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Syyskaudella keskityttiin erityisesti järjestämissuunnitelman tekoon ja eri palvelujen hahmottamiseen järjestäjän näkökulmasta. Kosken työryhmät toimivat alustoina sote-suunnittelulle.

Tutkimus- koulutus- ja kehittämistoiminnan rooli ja merkitys ei sen sijaan vuoden aikana kirkastunut. Maakunnassa toimi ns. TIKKE-työryhmä (tutkimus, innovaatio, koulutus, kehittäminen, ennakointi) mutta sen tulokset olivat laihoja. Tästä voi tietenkin syyttää myös Kosken johtajaa, joka osallistui jäsenenä työryhmän työhön. Vuoden aikana ei saatu hahmoa siitä, miten tutkimus, koulutus ja kehittäminen rakentuvat tulevaisuuden maakuntapohjaisen sosiaali- ja terveydenhuollon osaksi. Asiaa edistettiin sen sijaan voimakkaasti osana Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymää, KEHO:a, jonka toiminta alkoi saada vakiintuneempia muotoja. Koska maakunta- ja sote-uudistuksen TKI-osio ei edennyt, päätettiin edelleen jatkaa Kosken tutkimus- ja koulutustyöryhmän toimintaa, jotta siellä voitaisiin käsitellä kyseisiä asioita.

2 KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ

Kosken toiminta perustuu **avoimuuteen, luotettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen**. Pyrimme elämään todeksi ja edistämään näitä arvoja kaikessa toiminnassamme – niin omassa perustyössämme, palvelutoiminnassamme, hanketyössämme kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössämmekin.

Avoimuudella tarkoitamme sitä, että:

- Toimintamme ja keskustelufoorumimme ovat avoimia kaikille sosiaalialan ammattilaisille ja muille toimijoille.
- Kokoamamme, tuottamamme ja välittämämme tieto on kaikkien saatavilla ja siten hyödynnettävissä ja parannettavissa.
- Olemme avoimia uusille ideoille ja ajatuksille ja kuuntelemme muita ihmisiä, organisaatioita ja yhteisöjä.

Luotettavuus tarkoittaa sitä, että:

- Teemme sen, mitä lupamme ja teemme sen niin hyvin kuin osaamme.
- Kosken jakama ja välittämä tieto on pätevää ja luotettavaa.

Yhdenvertaisuutta toteutamme Kosken työssä:

- Rohkaisemalla alan ammattilaisia, asiakkaita ja järjestötoimijoita osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksia koulutustaustasta, ammatti- tai organisaatioasemasta riippumatta. Kohtelemme kaikkia alan toimijoita yhtä arvokkaina.
- Siten, että toimintamme tähtää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja kaikkien kansalaisten tasa-arvon edistämiseen.

Arvojen pohjalta kiteytetty Kosken perustehtävä:

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, vakiintunut, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö ammattilaisille ja muille toimijoille.

3 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS

3.1 Kosken kannatusyhdistys ry

Koskea hallinnoi Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry. Yhdistyksellä oli 46 jäsentä joulukuussa 2017. Jäsenistössä ei tapahtunut muutoksia vuoden aikana. Luettelo yhdistyksen jäsenistä on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 1).

Kosken hallitus kokoontui vuoden aikana 6 kertaa. Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 22.3.2017. Vuosikokouksessa valittiin uusi hallitus kaksivuotiskaudelle 2017–2019 (LIITE 2). Hallituksen puheenjohtajisto vaihtui. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Päivi Kalilainen ja varapuheenjohtajaksi Kati Närhi. Esittelijänä toimi Kosken johtaja ja sihteerinä suunnittelija.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ei ole antanut lähipiirille avustuksia ja muita osittain tai kokonaan vastikkeettomia taloudellisia etuja. Yhdistyksellä ei myöskään ole lähipiirin kanssa tilinpäätöksessä esitettyjen maksettujen korvausten lisäksi muita taloudellisia toimia.

3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Kosken kehittäjäyhteisön muodostivat Kosken palkkaamat työntekijät (LIITE 3) sekä samoissa tiloissa työskentelevät järjestötoimijat mm. Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö, Sininauhaliitto, Suomen Kasper ry sekä Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jaso ry. Lisäksi Koskessa oli harjoittelussa useita sosiaalityön yliopisto- ja sosionomi AMK -opiskelijoita.

Tänäkin vuonna Kosken henkilöstössä tapahtui monia muutoksia. Hanke-tehtävissä aloitti yhteensä viisi uutta työntekijää mm. hanketyöntekijöiden vaihtuvuuden vuoksi, pitkäaikainen konsultoiva varhaiserityisopettaja jäi eläkkeelle kesäkuussa, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä vaihtoi työpaikkaa ja 10 vuotta Kosken tehtävänä ollut rahapelihaittojen osaamisen kehittämistyö päättyi. Vuoden 2017 lopussa Koskessa työskenteli 8 henkilöä.

Työyhteisön toiminnan turvaamiseksi lähes kaikki toimintasuunnitelmaan kirjatut asiat toteutuivat:

- Työyhteisön kuukausikokoukset järjestettiin 10 kertaa vuoden aikana sekä lukuisia muita vapaamuotoisia yhteisiä tapaamisia eri teemojen ympärillä
- Kosken työntekijöiden kanssa käytiin vuosittaiset kehityskeskustelut.
- Työntekijöillä oli mahdollisuus työnohjaukseen ja sitä käytettiin
- Työterveyttä ja hyvinvointia tuettiin järjestämällä kesä- ja joulukuussa työyhteisön hyvinvointitilaisuudet. Lisäksi syksyllä aloitettiin työyhteisön yhteisruokailut
- Työntekijöiden ja opiskelijoiden perehdyttämiseen kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota uusien työntekijöiden taloon tulon myötä

Suunnitelmissa ollutta strategiapäivää ei järjestetty tänäkään vuonna, mutta strategisia pohdintoja kehittämiskokousten ja Kosken roolin osalta käytiin systemaattisesti eri yhteyksissä pitkin vuotta.

Työntekijät osallistuivat koulutussuunnitelman mukaisiin sekä muihin osaamista kehittäviin koulutuksiin. Koko henkilöstölle yhteinen koulutus oli Seinäjoella 23.–24.8. järjestetyt valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät. Lisäksi koskelaisia osallistui muihin valtakunnallisiin tilaisuuksiin, mm. Valtakunnallisille aikuissosiaalityön päiville 25.–26.1. Lahdessa ja Sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelupäiville Helsingissä helmikuussa 2017.

Koske tuki työntekijöidensä jatkokoulutustarpeita: ammatilliseen lisensiaattij- ja erikoistumiskoulutukseen liittyvät lähipäivät sisällytettiin oman osaamisen kehittämisen koulutussuunnitelmaan.

3.3 Kosken talous

Keski-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskukseksi kertyi tilikaudella 2017 toimintatuottoja yhteensä 562 078 euroa, mikä oli 27 % euroa edellisvuotta (442 072 eur) enemmän. Budjetoitu tuottotavoitteesta jäätin vajaat 13 000 euroa. Varsinaisten toimintatuottojen lisäksi STM:n perusrahoitusta tuloutettiin 144 969 euroa. (LIITE 4.)

STM:n yleisavustuksen lisäksi toiminnan rahoitus koostui kirjanpidollisesti 16 (15 v. 2016) eri seurantakohteen tuotoista. Yleisavustuksen lisäksi kohteet jakaantuivat edellisvuosien tavoin palvelu-, koulutus- ja konsultointi- sekä hanketoimintaan. Näiden rahoitusosuudet jakaantuivat v. 2014–2017 seuraavasti:

	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2015	Tot 2014
YLEISAVUSTUS	144 969	145 853	116 479	145 853
PERUSTOIMINTA	17 758	36 376	41 098	38 951
PALVELUTOIMINTA+KOULUTUS JA KONSULTOINTI	245 891	241 408	262 549	279 522
PROJEKTITOIMINTA	298 429	151 593	139 984	143 388

Toiminnan luonteen mukaisesti henkilöstömenot muodostivat suurimman kulukokonaisuuden ollen 71% kokonaismenoista. Palkka- ja sosiaalimaksuja kertyi noin 468 988 euroa, missä volyymikasvua mukainen 27 % lisäys edellisvuoteen. Palkkatilastoinnin mukaan bruttotyöpäiviä kertyi 2 322, mistä kertyi 8,93 henkilötyövuotta (6,1).

Toimitilavuokria maksettiin 53 740 euroa, mikä oli 3 700 euroa edellisvuotta vähemmän. Muita toimintamenoja kertyi 135248 euroa (+ 12 %) Kokonaismenoja kertyi 657 977 euroa (+20 %). Budjettiin nähden kokonaiskuulussa tuli säästöä noin 9 %. Sen seurauksena kokonaistulos verojaksotuksen jälkeen oli 38 868 euroa.

Yhdistyksen keskimääräinen maksuvalmius pysyi kuukauden minimikassa-vaateen yläpuolella. Tilikauden päättyessä likvidit varat ja saamiset olivat yhteensä 276 136 euroa, mikä oli kaksinkertainen velkoihin nähden. Varojen ja velkojen suhdetta voi pitää erinomaisena. Tilikaudella ei toteutettu pitkäaikaisia investointeja. Taseen loppusumma päättyi 276 136 euroon. Tase vahvistui volyymimuutosta mukailleen 35 % edellisvuodesta. Oman pääoman osuus taseen loppusummasta oli 54 %.

Kokonaisuudessaan Kosken kaksi viimeistä tilikautta ovat olleet ylijäämäisiä. Ylijäämä johtaa luonnollisesti veroseuraamuksiin, mikäli verottaja tulkitsee Kosken elinkeinotoiminnan harjoittajaksi ja eikä myönnä siihen veronhuojennusta. Tätä kirjoitettaessa jätetty veronhuojennushakemus on vielä käsittelyssä.

Yhdistys ei ole antanut lähipiirille tai muille intressitahoille avustuksia ja muita osittain tai kokonaan vastikkeettomia taloudellisia etuja. Yhdistyksellä ei myöskään ole em. lähipiirin tai intressitahojen kanssa muita taloudellisista toimia.

4 VIESTINTÄ

Kosken viestinnässä tavoiteltiin edelleen selkeyttä ja tehokkuutta, sisäisen yhtenäisyyden vahvistamista ja hyvän hengen ylläpitoa sekä sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntämistä. Viestinnän tavoitteena on edistää Kosken arvojen – avoimuuden, luotettavuuden ja yhdenvertaisuuden – toteutumista.

- Tärkeimpiä tiedotuskanavia olivat eri verkostoille lähetettävä *sähköposti*, *Kosken kotisivut* sekä niillä olevat uutiset ja *tapahtumakalenteri*.
- Kosken *sähköinen ajankohtaistiedote* julkaistiin suunnitellusti kaksi kertaa, kesä- ja lokakuussa. Uutiskirjeen uudistamista ryhdyttiin valmistelemaan vuoden lopussa.
- WANTED–sosiaalialan positiivinen ammattilainen *Facebook*-sivulla jatkettiin alan yleisten ajankohtaisten uutisten julkaisemista. Kosken käyttöön otettiin uusi sosiaalisen median kanava, *Twitter*, nimellä

@KeskiSuomenoske. Lisäksi Kosken henkilöstö kommentoi ja seuraa ajankohtaisia aiheita Twitterin kautta. PRO SOS -hankkeelle avattiin valtakunnallisesti yhteinen Facebook-sivu, jota myös Kosken hanketyöntekijät päivittävät

- Videoneuvotteluyhteyksien hyödyntämistä jatkettiin Kosken omissa tilaisuuksissa ja palveluissa sekä osallistumalla etäyhteydellä muualla Suomessa järjestettäviin tilaisuuksiin. Kaikilla työntekijöillä käytössä olevaa *Skype for Business* -yhteysmahdollisuutta tarjottiin osallistumiskanavaksi aiempaa useammassa Kosken järjestämässä tilaisuudessa. *Arctic Connect -videoneuvottelu-ohjelmistosopimus* pidettiin voimassa mm. salatun yhteyden sekä ministeriöiden tavoitettavuuden vuoksi.
- Kosken sähköinen työskentelyalusta ja arkisto siirrettiin helppokäyttöisemmälle alustalle. Sähköisen yhteistyöskentelyn tapoja ja ohjelmia opeteltiin vuoden aikana myös *Office 365* -ohjelmilla.
- Sosiaaliasiamiehen tietoturvallisen asiointipalvelun käyttö *Suomi.fi*-portaalin kautta jatkui. Huomattavaa lisäystä asiointikanavan käyttöön ei vuoden aikana tullut.

Vuoden 2017 julkaisutoiminta

Toimintavuoden aikana julkaistiin yksi Kosken raportteja -sarjan julkaisu ja kaksi muuta selvitystä (LIITE 5).

5 KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2017

5.1 Maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyö

Koske jatkoi maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyötä vuonna 2017 erityisesti Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymän KeHO:n kautta. KeHO:n toiminta jakautui vuoden aikana 5 työryhmään (tutkimus, koulutus, hanke, viestintä, innovaatio). Tässä työskentelyssä pyritään koamaan maakunnan kehittämistyötä yhteiseksi kokonaisuudeksi ja edetä strategisesti samaan suuntaan, jotta voimavarat riittäisivät paremmin ja maakunta voisi erottua omaleimaisena toimijana.

Toisena kehittämisalueena on ollut sosiaalihuollon uuden rakenteen synnyttäminen ja siihen liittyvä osaamis- ja tukikeskustoiminnan (OT-keskus) luominen osana LAPE-hanketta. OT-keskustoiminta varten on perustettu valtakunnallinen työryhmä, johon on osallistunut Kosken johtaja osaamiskeskusten edustajana. OT-keskusten tehtäväksi on kaavailtu kaikkein vaati-

vimpien asiakastapausten konsultointi, hoito ja tutkimus sekä alan koulutus-, kehittämis- ja tutkimustoiminta. Ensimmäisenä OT-keskuksia suunnitellaan lapsi- ja perhepalveluihin, mutta konseptia on tarkoitus levittää myös muihin sote-palveluihin.

Vuoden aikana elvytettiin henkiin myös Kosken ja yliopiston sosiaalityön yksikön säännölliset tapaamiset. Näissä tapaamisissa käytiin läpi ajankohtaisia kehittämistä ja tutkimusta koskevia kysymyksiä.

5.2 Sosiaalihuollon lakien toimeenpanon tuki ja vaikutusten seuranta

Sosiaalihuollon uudistaminen ja vahvistaminen asiakasnäkökulmasta oli vuoden 2017 keskeinen teema, jota käsiteltiin yhdessä Pro Sos -hankkeen kanssa käynnistetyissä Cafe Social -keskustelukahviloissa. Niissä saatiin mm. idea sosiaalihuollon mallintamisesta uusilla asiakaslähtöisillä tavoilla. Työssä korostui myös sosiaalihuollon integraation tarve. Asiakasnäkökulmasta tarkasteltuna sosiaalihuolto vaikuttaa hyvin pirstoutuneelta. Valinnanvapauslain säädännön ehdotukset pakottivat sosiaalihuollon ammattilaiset itsetutkiskeluun: työpajoissa ja seminaareissa jouduttiin kysymään ja etsimään vastauksia sosiaalihuollon peruskysymyksiin. Mitä sosiaalihuolto on? Millainen on asiakaskokemus? Saavatko asiakkaat tarvitsemansa avun? Jne.

Lisäksi sosiaalihuollon tiedonhallinta, tiedolla johtaminen ja kirjaaminen olivat keskeisesti esillä. Osana valtakunnallista Kansa-hanketta vietiiin eteenpäin määrämuotoista kirjaamista.

5.3 Sosiaalipoliittinen toiminta sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja eriarvoistumisen vähentämiseksi

Vuoden 2017 aikana käynnistyi Kosken historiassa ainutlaatuinen sosiaalisen hyvinvoinnin edistämishanke *Yhdessä ei olla yksin*. Sen tavoitteena on yksinäisyyden vähentäminen ja osallisuuden mahdollisuuksien lisääminen eri keinoin. Hanke on tehnyt työtä Keski-Suomen kunnissa järjestöjen, seurakuntien ja kansalaistoimijoiden kanssa mm. matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen, tapahtumien, toiminnallisten ryhmien, kumppanuuspöytien organisoimiseksi ja heikossa asemassa elävien ihmisten saamiseksi mukaan.

Hankkeessa on tehty yhdyskuntatyötä, selvitetty yksinäisyyden kokemuksia Äänekoskella ja Kyyjärvellä, jotta toimintaa osattaisiin kohdentaa entistä paremmin sekä nostettu esiin yhdessä ruokailun merkitystä.

Toinen merkittävä asia vuonna 2017 oli määrärahan saaminen Romanian sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskuksen (ROMKE) suunnittelua varten. Tässä työskentelyssä korostuu kansallisen vähemmistöryhmän aseman parantaminen ja ammattilaisten osaamisen kohentaminen.

6 KOSKEN PERUSTOIMINTA

Osaamiskeskusten perustoiminnan valtionrahoitus pysyi osaamiskeskusjohtajien vahvalla myötävaikutuksella vuonna 2017 entisellä tasollaan, 3 miljoonassa eurossa. Perustoiminnan rahoitus on silti niukka ottaen huomioon osaamiskeskuksille asetetut lakisääteiset tehtävät sekä sote-uudistuksen myötä sosiaalialan maakuntarakenteisiin saattamiselle asetettujen tavoitteiden edistämiseen tarvittava työ.

6.1 Sosiaalihuollon asiantuntemuksen turvaaminen

Kosken tärkeimpänä sosiaalipoliittisena vaikuttamistehtävänä on pitää esillä sosiaalialan ammattilaisten osaamista sekä alan kehittämisen tärkeyttä ja asukkaiden sosiaalisen hyvinvoinnin merkitystä ja edellytyksiä.

Vuonna 2017 tätä asiantuntemusta turvattiin erityisesti sote- ja maakunt uudistusta valmistelemissä työryhmissä, hanketyössä ja verkostotyössä.

6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot

Koske tarjosi maakunnan ammattilaisille ja muille kiinnostuneille avoimia foorumeita eri sisältöalueiden ajankohtaisten asioiden pohtimiselle ja yhteiselle kehittämiselle. Kosken työryhmät ja työkokoukset toimivat osana maakunta- ja sote-uudistuksen kehittämistyötä.

6.2.1 Työryhmät

Kosken työryhmät:

1. Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusyhteistyöryhmä

- Keväällä ryhmän työskentely keskittyi tulevan maakunnan tutkimus-, koulutus- ja ennakoitirakenteen suunnitteluun. Syksyllä työryhmän toimintaa ja tavoitteita tarkasteltiin toimintasuunnitelman mukaisesti suhteessa KeHO:n työryhmiin. Työ-

ryhmän yhdistämistä KeHO:n koulutustyöryhmän kanssa pohdittiin, mutta sitä ei tässä vaiheessa toteutettu. Työryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Puheenjohtajina toimivat Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön professorit Mikko Mäntysaari ja Marjo Kuronen. Sihteerinä toimi Kosken suunnittelija.

2. Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmä

- Työryhmä keskittyi vuoden aikana sote- ja maakuntavalmisteluun sote-tietopakettityöskentelyyn sekä järjestämissuunnitelman valmisteluun vammaisten palvelujen osalta. Yhteistyötä Keski-Suomen LAPE-kärkihankkeen kanssa tiivistettiin mm. niin, että hankkeen työntekijät osallistuvat työryhmän toimintaan. Puheenjohtajana jatkoi Mirva Vesimäki Äänekoskelta. Varapuheenjohtajaksi valittiin Armi Lehtinen Jämsästä. Sihteerinä toimi Kosken suunnittelija.

3. Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä

- Työryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Työskentely keskittyi KSLAPE-hankkeen teemoihin sekä maakunnan sote-valmisteluun. Puheenjohtajana toimi Eija Hiltunen Jyväskylästä ja sihteerinä Tanja Hänninen Koskesta.

4. Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä

- Varsinaista työryhmää ei kutsuttu koolle vuoden aikana. Koske kuitenkin toimi maakunnan päihde- ja mielenterveystyön ammattilaisten koolle kutsujana keväällä 2017 sote-valmistelun osana toteutetussa päihde- ja mielenterveystyön palvelupakettityöskentelyprosessissa.

5. Vanhuspalveluiden työryhmä

- Ei kutsuttu koolle vuoden aikana

6.2.2 Työkokoukset

Koske järjesti vuoden 2017 aikana seuraavat, maakunnalliset työkokoukset:

1. Varhaiskasvatusjohtajien ja tutkijoiden työkokous

- 24.4. järjestetyn työkokouksen aiheena oli Keski-Suomen lapsiohjelman valmistelu, varhaiskasvatuksen kehittäminen KSLAPE-hankkeessa, lasten osallisuus ja digitaaliset oppimisympäristöt sekä sosioemotionaaliset taidot.

2. Kuraattorien työkokous

- Järjestettiin 13.6. Onerva Mäen koulussa. Ohjelma suunniteltiin yhteistyössä maakunnan kuraattoreista koostuvan työryhmän kanssa, kuten aiempina vuosina. Aiheina olivat maakunnallinen lapsiohjelma, Keski-Suomen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma KSLAPE sekä kuntien oppilashuollon ajan-kohtaisaiheet.

3. Sosiaali- ja terveysjohdon työkokous

- Työkokoukset käynnistettiin uudelleen syksyllä 2017. Kokousten tarkoituksiksi määriteltiin sote- ja maakuntauudistuksen jatkovalmistelu. Syys- ja marraskuun kokoukset järjestettiin yhteistyössä Keski-Suomen sotevastuuvalmistelijoiden kanssa.

4. Vammaispalveluista vastaavien työkokous

- Työkokous järjestettiin 13.3. Tapaamisessa keskityttiin vammaispalvelujen palvelukuvauksiin sekä sovittiin ehdotuksesta, miten vammaispalvelujen valmistelua tulisi viedä eteenpäin Keski-Suomen sote- ja maakuntavalmistelussa.

5. Aikuissosiaalityön työkokous

- Suunnitellun sosiaalityön työkokouksen sijaan käynnistettiin PRO SOS -hankkeen avulla aikuisten palvelukuvausten laatimiseen keskittyvä työskentelyprosessi keväällä 2017. Palvelukuvauksiin palattiin uudelleen sote- ja maakuntauudistuksen jatkovalmisteluvaiheessa marraskuussa järjestetyssä työkokouksessa, joka järjestettiin yhteistyössä aikuisten palvelujen vastuuvalmistelijan kanssa.

6. Vanhustyön johdon työkokous

- Työkokoukset käynnistettiin uudelleen syksyllä 2017 tukemaan maakunnan sote-valmistelua vanhushpalvelujen näkökulmasta. Loka- ja joulukuun työkokouksissa keskusteltiin ja työstettiin mm. ikäihmisten palvelukuvauks- sekä järjestämissuunnitelmaluonnoksia sekä Keski-Suomen yhteisiä asumispalvelujen ja omaishoidon tuen myöntämisperusteita.

6.2.3 Verkostotyö

Koske toimii linkkinä sosiaalialan valtakunnallisen ja alueellisen kehittämistoiminnan välillä. Verkostotyö on keskeinen osa toimintaa.

Valtakunnallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin, neuvottelu- ja lautakuntiin sekä työryhmiin osallistuminen

- Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtakunnallisen neuvottelukunnan edustus vaihtui syksyllä 2017, kun Kosken edustajaksi valittiin kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Päivi Kalilainen. Hänen varajäsenenään jatkaa kannatusyhdistyksen hallituksen jäsen Outi Markkanen.
- Osaamiskeskusjohtajien kuukausittaiset työkokoukset, Marja Heikkilä
- Osaamiskeskussuunnittelijoiden verkosto, Sivi Talvensola
- Osaamiskeskusten sosiaaliamiesten verkosto, Eija Hiekka
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, Marja Heikkilä, varajäsen
- Lasten ja perheiden muutosohjelma LAPE-kärkihankkeen valtakunnalliset suunnittelutyöpajat, Tanja Hänninen
- Valtakunnallinen osaamis- ja tukikeskus OT-suunnittelutyöryhmä, Marja Heikkilä
- Valtakunnalliset aikuissosiaalityön päivät 25.–26.1. Lahti, Marianne Kuorelahti ja Sivi Talvensola
- Kansa-koulun kesäseminaari 5.6. Helsinki, Sivi Talvensola, Riikka Rantanen
- Valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät 23.–24.8.2016 Seinäjoki, kaikki Kosken työntekijät
- ESN:n (European Social Network) kesäseminaari Maltalla 26. – 28.6.2017 Marja Heikkilä (Huoltaja-säätiön delegaatioissa, matkaraportti <http://www.huoltaja-saatio.fi/matkaraportit/>)

Maakunnallisiin verkostoihin osallistuminen:

- Maakunnan yhteistyöryhmä MYR. Kosken nimettynä edustajana MYR:n toimintaan osallistui Marja Heikkilä (varajäsen Jari Ketola)
- Keski-Suomen järjestöareena, Marja Heikkilä, Sirpa Pekkarinen
Maakunnallinen osallisuusfoorumi, Sirpa Pekkarinen, Marianne Kuorelahti

Ohjaus-, kehittämis- yms. ryhmiin osallistuminen:

- Keski-Suomen sote- ja maakuntauudistuksen poliittinen ohjausryhmä, läsnäolo- ja puheoikeus, Marja Heikkilä
- Keski-Suomen maakunta- ja sote-uudistuksen johtoryhmä, asiantuntijajäsen, Marja Heikkilä
- Tutkimus-, koulutus- ja kehittäminen, Keski-Suomen sote- ja maakuntauudistuksen asiantuntijaryhmä, Marja Heikkilä
- KSLAPE-hankkeen ohjaus- ja työryhmät, Tanja Hänninen, Marja Heikkilä
- Itä-Suomen yliopiston hallinnoima Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen – PROMEQ hankkeen yhteiskunnallinen neuvonantajaryhmä, varapuheenjohtaja Marja Heikkilä
- Itä- ja Keski-Suomen SOTE-ICT-kehitystyöryhmä, Marja Heikkilä / Riikka Rantanen
- Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO verkoston ohjaus-, hanke-, innovaatio- ja tutkimustyöryhmät, Marja Heikkilä, koulutus- ja viestintätyöryhmät Sivi Talvensola
- Keski-Suomen Hyvis-portaalia kehittävä AlueMuru-työryhmä, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Riikka Rantanen / Sivi Talvensola
- Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallinnoima Kokemusasiantuntija palveluissa -hankkeen ohjausryhmä, Marja Heikkilä
- Asiakas ONLINE -hankkeen ohjausryhmä, Jyväskylän yliopisto, Marja Heikkilä
- Digital Health (Value from public health data with cognitive computing) -hankkeen työryhmät, Jyväskylän yliopisto, Marja Heikkilä, Sivi Talvensola, Eija Hiekka, Tanja Hänninen
- Jyväskylän kaupungin hallinnoiman Rainer-hankkeen ohjausryhmä, Marja Heikkilä
- Jyväskylän ammattikorkeakoulun hallinnoiman Innovatiivinen oppimis- ja kehittämisympäristö INNOKE -hankkeen ohjausryhmä, Sivi Talvensola; työpajat Sivi Talvensola, Marja Heikkilä
- SARANA-hankkeessa kehitetyn moniammatillisen tilannearvioityöskentelymallin kehittämistyöryhmä, Sivi Talvensola
- Uusi Sairaala-hankkeen ohjausryhmä, Marja Heikkilä

Hallitustyöskentely:

- Haukkalan säätiön hallitus, jäsen Marja Heikkilä, projektisihteeri Sivi Talvensola
- Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry:n hallitus, Marja Heikkilä ry:n puheenjohtajana
- Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistyksen hallitus, Marja Heikkilä
- Huoltaja-säätiön hallitus, Marja Heikkilä varapuheenjohtajana
- Perusturvaliikelaitos Saarikan johtokunta, Marja Heikkilä
Sosiaaliamiehet ry, Eija Hiekka

Luennot ja puheenvuorot

- Sosiaaliamies Eija Hiekan opetustehtävät Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, Jyväskylän yliopistossa ja Jyväskylän avoimessa yliopistossa.

7 KOSKEN PALVELUTOIMINTA

Kosken palvelutoimintaan kuului sosiaaliamiestoiminta, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä, lastensuojelun edunvalvonta, konsultoiva varhaiserityisopettaja, lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä, koulutus ja konsultointi sekä selvitystyöt.

7.1 Sosiaaliamiestoiminta

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliamiespalvelu kattoi vuonna 2017 koko maakunnan. Päätoimisena sosiaaliamiehenä työskenteli Eija Hiekka ja Jyväskylässä Palokan, Tikkakosken ja Vaajakosken sosiaaliamiehenä toimi oman työnsä ohessa Tanja Hänninen. Sijaistuksissa ja vuosiselvityksen laatimisessa auttoi suunnittelija Sivi Talvensola. Asiamiehet ovat osallistuneet ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin ja Eija Hiekka on jatkanut rakenteellisen sosiaalityön erikoistumisopintoja.

Sosiaaliamiestyö on aiempien vuosien tapaan ollut enimmäkseen asiakaspalvelua: yhteydenottoihin vastaamista ja sosiaalihuollon palveluja koskevaa selvittelyä, tiedotusta ja neuvontaa. Osa asioista edellytti henkilökohtaista tapaamista ja asiakkaiden pyynnöstä osallistuttiin asiakaspalaverihin ja palvelusuunnittelutilanteisiin. Tehtävään on lisäksi kuulunut yhteistyötä julkisten ja yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien, järjestöjen, oppilaitosten ja sosiaalialan kehittämishankkeiden kanssa.

Sosiaaliamiehet kokosivat kunnittain palautetietoa sosiaalihuollon palvelujen toimivuudesta, seurasivat asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä

sekä laativat lakisääteisen vuosiselvityksen kunnanhallituksille. Vuoden 2016 selvitys julkaistiin sähköisessä muodossa huhtikuussa 2017 ja se toimitettiin myös perusturvalautakuntiin, tarkastuslautakuntiin, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveysministeriöön, Lapsiasiavaltuutetulle ja Valviraan. Selvityksestä lähetettiin tiedote viestimille. Palvelujen tilaa ja kehittämistarpeita käsiteltiin kuntien luottamuselimissä ja työkokouksissa. Palautetta hyödynnettiin myös koulutusten ja kehittämishankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vuonna 2017 sosiaaliasiamiesasiat vähenivät lähes kautta linjan: sopimuskunnista tuli 443 eri asiaa koskevaa yhteydenottoa (549 vuonna 2016), muista kunnista tuli 23 (10) asiointia. Sopimuskuntien yhteydenottomäärä vaihteli kuukausittain 17–62, vähiten niitä tuli kesäkuussa ja eniten tammikuussa. Toisena peräkkäisenä vuonna palautetta tuli enemmän palvelun toteuttamisesta (226) kuin päätöksistä (145) ja tyytymättömyys (325) oli edelleen yleisempää kuin tiedustelu (118). Toimeentulotukiasiat vähenivät kolmanneksella – niitä tuli yhteensä 133 (204), joista kuntiin kohdistui 60 asiointia ja Kelaan 73. Lastensuojelu oli aiheena 84 (87) kertaa, vammaispalvelut 45 (65), ikääntyneiden palvelut 37 (45), perheasiat 28 (23), sosiaalityö 13 (16), kotihoito 12 (15), kehitysvammahuolto 7 (14), omaishoidontuki 6 (9), lasten päivähoido 6 (5) ja päihdehuolto 4 (6) kertaa. Muu kuin sosiaalihuolto tuotti 68 (60) asiointia ja kyse oli usein Kelasta tai terveydenhuollosta.

Kannonkoskelta, Kuhmoisista ja Kyyjärveltä ei tullut vuonna 2017 lainkaan yhteydenottoja ja Kivijärveltä ja Luhangastakin vain yksi ja Karstulasta ja Uraisilta kaksi asiointia. Eniten työllistivät Jyväskylä 201 asiolla ja 45 %:n osuudella (263, 48 %), Laukaa 43 (41), Äänekoski 38 (50) ja Jämsä 32 (33). Sosiaalihuollon palvelupalautetta, asiakkaan aseman kehitystä ja toimenpideehtotuksia käsitellään tarkemmin sosiaaliasiamiehen vuoden 2017 selvityksessä.

7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän 13. toimintavuonna palvelua oli tarjolla Keski-Suomen maakunnan kunnille sekä muille toimijoille. Tehtävässä toimi Tanja Hänninen.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palveluna tarjottiin konsultaatiota, työparityöskentelyä sekä koulutusta lastensuojelun ja lasten huollon ja tapaamisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Kysyntää palveluun oli tasaisesti ympäri vuoden, myös kesäaikaan ja jopa niin runsaasti, ettei kaikkia työtehtäviä ollut mahdollista ottaa vastaan. Kuten edellisinäkin vuosina, työapua on kysytty mm. lastensuojeluntarpeen selvityksiin, olosuh-

deselvitykseen ja työpariksi lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon asiakastyöhön.

Tanja Hänninen toimi myös kunnan nimeämänä lapsen huoltoa ja tapausmisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosovittelijana sekä jatkoi VOIKUKKIA-vertaisryhmätoiminnan aluekoordinaattorina Keski-Suomessa, vuoden 2017 aikana neljä kertaa kokoontuneen Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän sihteerinä sekä toimi lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän koollekutsujana sekä sihteerinä.

7.3 Lastensuojelun edunvalvonta

Lastensuojelun edunvalvojan palveluja on Koskesta tarjottu vuosina 2015–2017. Palvelun kysyntää oli runsaasti. Lastensuojelulain 22 §:n mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee hakea lapselle edunvalvojaa käyttämään huoltajan puhevaltaa, mikäli on perusteltu syy epäillä, ettei huoltaja voi puolueettomasti valvoa lapsen etua asiassa tai edunvalvojan määrääminen on tarpeen asian selvittämiseksi tai muutoin lapsen edun turvaamiseksi. Lastensuojelun edunvalvojana toimi Tanja Hänninen. Toiminta perustui suoritetaksaan.

7.4 Konsultoiva varhaiserityisopettaja

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoima konsultoivan erityislastentarhanopettajan palvelutoiminta alkoi vuonna 2009. Vuonna 2017 palvelutoimintaa jatkettiin sopimuksin 30.6.2017 saakka kuuden (6) kunnan ja 1.8.–31.12.2017 kahden (2) kunnan kanssa. Konsultoivana varhaiserityisopettajana on alusta lähtien toiminut Tuulikki Koljonen. Hän jäi eläkkeelle 30.6.2017.

Syyskaudella työtä ovat jatkaneet VEO:t Kaarina Parikka ja Liisa Grönholm-Sihvola. Palvelua käyttivät syyskaudella Joutsan ja Hartolan kunnat.

Konsultoivan erityislastentarhanopettajan toimintatapoina ovat olleet:

- jalkautunut, suora henkilöstön ohjaus ja konsultaatio
- kuntien työntekijän työparina toimiminen
- osallistuminen asiakastapaamisiin/kotikäynteihin/neuvotteluihin
- puhelinkonsultaatio
- pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä henkilöstön kanssa

- yksilö-/pienryhmätyöskentely lasten ja terapeuttien kanssa
- varhaiserityiskasvatukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen
- uusimpaan tutkimukseen ja hyväksi todettuihin toimintamalleihin perustuva kehittämistyö

7.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä

Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan "Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi."

Keski-Suomessa asiantuntijaryhmän toimintaa on koordinoanut Koske vuodesta 2009 lähtien. Ryhmän olemassaololla turvataan lain toteutuminen. Edellisen vuoden kokemusten perusteella ryhmä saa tehtäväkseen yhä moniulotteisempia asiakastilanteita, joissa edellytetään yhä vaativampaa erityisasiantuntijuutta, etenkin laki- ja psykiatrasta osaamista. Tarvittavan asiantuntemuksen saaminen konsultaatioihin lisäsi kustannuksia tilanteissa, joissa sitä ei ole saatavissa maakunnasta (esim. jääviys). Hinnoittelua muutettiin siten, että konsultaatiosta veloitettiin todellisten kustannusten mukaan.

Asiantuntijaryhmän kokouksiin oli varattu ennakkoon 10 kokoontumisaikaa kuukauden viimeiselle perjantaille heinä- ja elokuuta lukuun ottamatta. Vuonna 2017 asiantuntijaryhmä kutsuttiin koolle 7 kertaa.

7.6 Koulutus ja konsultointi

Vuoden aikana toteutettiin yksi lastensuojeluun suuntautunut maksullinen lakikoulutus.

- **8.6. Hallinto-oikeusprosessi lastensuojelussa.** Käytännönläheinen lakikoulutus suunnattiin lastensuojelun sosiaalityöntekijöille ja lastensuojelusta vastaaville esimiehille. Päivään osallistui 24 ammattilaista eri puolilta maakuntaa. Kouluttajana toimi OTM Reetta Peltonen.

Olimme yhteistyökumppanina järjestämässä mm. seuraavia tilaisuuksia:

- Rohkeita ratkaisuja yhdessä toimien! 16.1. Jyväskylässä. Järjestäjinä Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
- Moniammatillisen asiakastyön intensiivijakso, ns. SARANA-jakso, aloitusseminaari 23.1. ja loppuseminaari 31.3., järjestäjinä Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Koske
- Järjestöt sote-uudistuksessa Keski-Suomessa 2.2. Jyväskylä. Koske ja Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry KYT
- Vammaiskortin mahdollisuudet 22.3. Jyväskylä, Kehitysvammaisten palvelusäätiön Vammaiskortti-hanke ja Koske
- EU-tietosuojakoulutus 21.11. Jyväskylä, Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö, KYT ja Koske
- Haukkalan säätiön foorumi IV 23.11. Jyväskylä

Koulutussuunnittelu

Suunnittelimme yhdessä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin, Jyväskylän kaupungin, Jyväskylän aikuisopiston ja Jyväskylän oppisopimuskeskuksen kanssa vuonna 2018 toteutettavan Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille suunnatun kehittäjävalmennuksen, jonka tavoitteena on vahvistaa organisaatioiden kehittämisosaamista sekä tukea valmistautumista sote-uudistukseen. Valmennuksen toteutuksesta vastaa Jyväskylän oppisopimuskeskus.

Jatkoimme yhteistyötä sote-johtamisen oppisopimuskoulutusten suunnittelussa ja kehittämisessä SOTE-JET -koulutusten ja SOTE-lähiesimieskoulutusten osalta yhteistyössä ym. tahojen sekä POKE:n ja maakunnan muiden kuntien kanssa.

Olimme yhteistyökumppanina suunnittelemassa Jyväskylässä 13.3.2018 järjestettäviä valtakunnallisia *Sosiaalialan asiantuntijapäiviä*. Päivien järjestelyistä vastaavat Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry sekä Globex.

Konsultointi

- Kosken suunnittelijan työpanosta myytiin Haukkalan säätiölle kotisivujen päivittämiseen ja tapahtumien järjestämiseen sekä The Alliance for Childhood -organisaation kotisivujen päivittämiseen ja sosiaalisen median viestinnän tueksi.

7.7 Selvitystyöt

Romanilapset, -nuoret ja -perheet osana LAPE-muutosohjelmaa -selvityksen¹ laati Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa YTM Tarja Boelius. Selvitys toteutettiin tammikuun 2017 aikana. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) tueksi laadittu romanilasten, -nuorten ja -perheiden palveluita koskeva kartoitus teki näkyväksi, että puhuttaessa romanilasten ja -perheiden palveluista on samalla puhuttava romanikulttuurista, tapaperinteestä ja niiden mahdollisesta vaikutuksesta palveluiden sisältöihin.

8 KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA

8.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa

Osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämisestä vastasivat osa-aikaisesti erikoissuunnittelija Minna Kesänen (kevät ja verkkokurssien koordinoinnin osalta syksy) ja koulutuspäällikkö Tuula-Leena Raiski (syksyllä koulutuksen jatkokehittäminen ja uuden suunnittelu, raportointi). Asiantuntija Jyrki Vihriälän palvelua ostettiin 12 päivää jatkokehittämisen ja uuden suunnittelun tueksi. Suunnittelija Eija Pietilä THL:sta on toteuttanut erityisesti markkinointia.

Koulutuksen jatkokehittäminen ja uuden suunnittelu: Syksyn aikana *jatkokehitettiin ja päivitettiin seuraavat verkkokurssit:* Rahapeliongelmiin kohtaaminen 2–5 op, Pelihaittojen ehkäisy -itseopiskeluaineisto, Ohjeita koulutajille, Ohjeet verkko-opiskeluun Moodlessa sekä Rahapelihaitatvideolainaamo. Verkkokurssien käyttöönottoa varten *Moodleen räätälöitiin kurssitilauslomake*, johon liitettiin myös tilastointi- ja raportointiominaisuuksia. *Koulutussivujen päivitykseen* THL:n Pelihaitat-verkkosivuilla sekä *uusiin kurssiesitteisiin* tuotettiin sisältö. Rahapeliongelmiin kohtaamisen perusteet -verkkokurssin järjestäminen *valtakunnallisena täydennyskoulutuksena vuosille 2018–2019 kilpailutettiin*, ja kurssien toteuttajaksi valikoitui Jyväskylän ammattikorkeakoulu. *Osaamisen kehittämisen tuotteita ja tapoja* ideoitiin ja suunniteltiin erityisesti vuodesta 2019 eteenpäin ja laadittiin suunnitelmaehdotus.

¹ http://koskeverkko.fi/wp-content/uploads/2013/11/LAPE_Romaniselvitys_VALMIS_31.1.2017.pdf

Koulutuksen järjestäminen: Rahapeliongelmiin kohtaaminen - verkkokurssin toteuttivat osana tutkintokoulutusta VAAO, JAMK ja Sakky, täydennyskoulutuksena kurssi toteutettiin XAMK:ssa. XAMK toteutti myös Digitaalinen pelaaminen -täydennyskoulutuskurssin. YTHS toteutti kaksi Netti- ja peliongelmat ja opiskelukyky -kurssia täydennyskoulutuksena. Ohjatuille seitsemälle verkkokurssille osallistui yhteensä 128 opiskelijaa. Pelihaittojen ehkäisy -itseopiskelukurssille kirjautui vuoden aikana noin 110 henkilöä. THL:ssa toteutettuun *Rahapelihaitat haltuun -menetelmä-koulutukseen* osallistui 14 henkilöä.

Kouluttajaverkosto: Rahapelihaitat-kouluttajaverkostolle on lähetetty ajankohtais-tiedotteita. Kouluttajaverkostolle sekä sosiaali- ja terveystieteiden koulutusorganisaatioille markkinoitiin ensi vuoden verkkokursseja.

Kuntatuki

Kehittämistyötä koordinoi keväällä 2017 erikoissuunnittelija Minna Kesänen yhteistyössä monialaisen toimijaverkoston kanssa. Kevään aikana jatkettiin yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa *Rahapelaaminen ja sosiaalityö -tutkimus- ja kehittämishankkeen* aineiston analyysiä ja taustakirjallisuuteen tutustumista. Aineistosta tunnistettiin sosiaalityön keinoja auttaa rahapeliongelmissa ja mallintamistyö jatkuu THL:n toimesta. *Mini-interventiomallin testaamista ja kehittämistä* jatkettiin Peliklinikan, Ehyt ry:n ja Helsingin ja Vantaa kaupungin kanssa. Vantaalla pidettiin Puhutaan rahapelaamisesta -seminaari toukokuussa. Seminaariin osallistui 87 henkeä. Helsingin ja Vantaan päihde- ja mielenterveyspalveluissa otettiin kolmen kuukauden ajan rahapelaaminen puheeksi BBGS- ja PGSI-mittaria hyödyntäen. Mittarit integroitiin tietojärjestelmään. Vantaan pilotille toteutettiin pilotista käytettävyysselvitys.

Lisäksi osallistuttiin THL:n koordinoiman *Rahapelaamisen vuosikirjan* kirjoittamiseen ja THL:n asiantuntijatyöryhmään, jossa valmisteltiin *suunnitelmaa rahapelihaittojen ehkäisyn ja korjaavan työn järjestämiseksi* Suomessa. Kuntatuki osallistui myös *paikallisten hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen tukemiseen: Sosped-säätiön Osallisuudella otetta rahapeliongelmiin -hankkeeseen* ja Päijät-Hämeessä Neljän tuulen mallin kehittämiseen. Kuntatuki osallistui myös valtakunnallisen Pakka-verkoston ja ehkäisevän päihdetyön AVI-yhdyshenkilöiden kokouksiin sekä TerveSos-tapahtumaan.

LIITE: Tuula-Leena Raiski ja Jyrki Vihriälä: [Suunnitelma osaamisen kehittämisen jatkotyöskentelystä 2018–2020](#). 30.11.2017 (pdf)

8.2 Kansa-koulu

Kansa-koulu - Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpano -hanketta on toteutettu koko maassa ajalla 1.8.2015–31.12.2017 sosiaalialan osaamiskeskusverkostoa hyödyntäen. Hankkeen hallinnoijana on toiminut Kaakois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom. Hankkeen tarkoituksena on ollut (1) tukea kansallisten luokitusten ja asiakirjarakenteiden toimeenpanoa sosiaali- ja terveydenhuollon tuotanto-organisaatioiden asiakastietojärjestelmiin, niin että ne noudattavat sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimuksia, (2) kehittää sosiaalialan henkilöstön osaamista ja valmiuksia tuottaa sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisia asiakastyön dokumentteja ja (3) tukea sosiaalialan organisaatioiden valmiutta liittyä valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon.

Osaamiskeskusalueille on osoitettu henkilöresurssia hankkeen toimenpiteiden toteuttamiseen. Koskessa 1.4.2016 alkaen työskennelleen osa-aikaisen (50 %) aluekoordinaattorin tehtävänä on ollut edistää ja tukea kuntia sekä Kosken alueella toimivaa hankkeen pilottiorganisaatiota hankkeen tavoitteiden mukaisessa kehittämistyössä. Hankkeen toiminta- ja tietomäärittysten pilottien työskentely päättyi keväällä 2017. Koske oli mukana järjestämässä Kansa-koulu-hankkeen ja hankkeen pilottien, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kanssa aluekiertuetta 27.4.2017 Jyväskylässä, jossa paneuduttiin Kanta-palveluihin valmistautumiseen sekä pilottien havaintoihin, hyviin käytäntöihin ja kokemuksiin. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 81 henkilöä paikan päällä ja etäyhteyksillä.

Vuoden 2017 aikana hankkeessa käynnistyi kirjaamisvalmentajien valmennuksen toinen vaihe, jossa valmennettiin kirjaamisvalmentajia kotihoitoon, päivätoiminnan yksiköihin, asumispalveluyksiköihin, erityishuoltopiireihin, päihdehuoltoon sekä yksityisiin sosiaalipalveluja tuottaviin organisaatioihin. Kirjaamisvalmentajavalmennuksen toista vaihetta pilotoitiin Jyväskylässä helmikuussa 2017. Pilottiryhmään osallistui yhteensä 24 henkilöä. Pilotin tarkoituksena oli testata ja kehittää suunniteltua koulutuskokonaisuutta ja siihen liittyvää materiaalia. Kevään 2017 aikana Kosken alueella järjestettiin myös toinen valmentajavalmennuksen ryhmä, johon osallistui yhteensä 44 henkilöä. Suuren kysynnän vuoksi Kosken alueella järjestettiin vielä lisäryhmä syksyllä, johon osallistui yhteensä 23 henkilöä eri puolilta Suomea. Näistä kolmesta Kosken alueella järjestetystä 2. vaiheen ryhmästä valmistui yhteensä 88 kirjaamisvalmentajaa.

Vuoden loppuun mennessä Kosken alueella järjestetyistä kirjaamisvalmentajavalmennuksen ryhmistä oli valmistunut yhteensä 126 kirjaamisvalmentajaa, joista arviolta noin 110 henkilöä työskentelee Keski-Suomen alueella

sosiaalihuollon julkisissa ja yksityisissä organisaatioissa. Lisäksi valmentaja-valmennuksiin osallistui neljä koulutusorganisaation edustajaa. Ensimmäiset 2. vaiheen kirjaamisvalmentajien järjestämät organisaatiokohtaiset kirjaamisvalmennukset käynnistyivät Kosken alueella loppukevästä 2017. Keski-Suomen sosiaalihuollon organisaatioiden kirjaamisvalmennuksiin oli osallistunut vuoden loppuun mennessä yhteensä noin 1400 henkilöä, joista julkisten organisaatioiden henkilöstöä oli 1247 ja yksityisen sektorin henkilöstöä 154. Aluekoordinaattori oli organisaatioiden valmennusten suunnittelussa ja toteutuksessa valmentajien tukena ja osallistui valmennustilaisuuksiin Pihtiputaalla, Keuruulla, Muuramessa ja Jyväskylässä.

Kosken alueella kokoontui vuoden aikana aluekoordinaattorin johdolla myös kirjaamisvalmentajien verkostoja, jotka muodostuivat eri vaiheissa valmistuneiden ryhmien mukaisesti. Valmentajaverkoston tapaamisia järjestettiin yhteensä kymmenen. Alkuvaiheessa verkostoissa on painottunut organisaatioiden valmennusten suunnittelu. Jatkossa Kosken alueen eri valmennusryhmät on tarkoitus koota yhdeksi maakunnan alueella toimivaksi valmentajaverkostoksi. Jokaisesta Kansa-koulu-hankkeen maakunnallisesta verkostosta nimettiin palvelutehtävittäin edustajia myös valtakunnalliseen THL:n sosiaalihuollon toiminta- ja tietomääritysten asiantuntijaverkostoon.

Kansa-koulu-hankkeelle haettiin jatkorahoitusta Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta keskeneräisten toimenpiteiden jatkamiseksi. Jatkohanketta koskeva hakemus jätettiin 30.10.2017. Tuolloin hanke oli tavoittanut 7 842 sosiaalihuollon asiakastietoa kirjaavaa ammattilaista 367 kirjaamisvalmennuksessa. Sosiaalihuollon asiakastietoa kirjaavista ammattilaisista oli tavoitettu 5,5 %. Hankkeen aikana on perustettu 21 kirjaamisvalmentajien alueellista verkostoa, jotka tukevat kukin omalla toiminta-alueellaan sosiaalihuollon organisaatioiden ”siirtymistä” Kanta-palveluiden käyttäjiksi. Määrämuotoisen kirjaamisen toimeenpano on siis saatu hankkeen aikana hyvin alkuun.

Kansa-koulu II-hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen joulukuussa. Kansa-koulu II-hankkeessa on tavoitteena kohdentaa kirjaamisvalmennus siihen osaan sosiaalipalveluiden henkilöstöstä, joka ei vielä ole osallistunut valmennuksiin. Kansa-koulu II-hankkeen tavoitetilana on, että sosiaalihuollon asiakastietoa kirjattaessa koko Suomessa on yhtenäiset menettelytavat, jolloin sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimukset ovat siirtyneet osaksi sosiaalipalvelujen arkea.

Kansa-koulu II-hankkeessa ovat mukana kaikki 11 sosiaalialan osaamiskeskusta sekä Hyvinvointialan liitto ja oppilaitokset. Koske osallistuu hankkeeseen hankekumppanina siten, että alueen työntekijäresurssi säilyy samana kuin tähänkin asti (50 %). Kukin osaamiskeskus verkottaa oman alueensa

kunnat, kuntayhtymät ja maakunnat sekä Hyvinvointialan liitto yksityiset palveluntuottajat mukaan hankkeen työpakettien toteutukseen. Hallinnoijana toimii Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom Oy. Hanke toteutetaan ajalla 1.1.2018–31.12.2019 ja sen kokonaiskustannukset ovat 1,2 miljoonaa €.

8.3 PRO SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hanke sai lopullisen rahoituspäätöksen tammikuussa 2017 ajalle 1.8.2016–31.12.2018. PROSOS-hanke kohdentuu heikoimmassa sosiaalisessa asemassa olevien, erityistä tukea tarvitsevien kansalaisten sosiaalisen osallisuuden tukemiseen. Se kuuluu Euroopan sosiaalirahaston toimintalinjaan 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta, erityistavoitteena työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen.

Kahdeksasta osahankkeesta koostuvassa valtakunnallisessa hankkeessa tavoitellaan vahvaa, asiakaslähtöistä ja vaikuttavaa sosiaalityötä maakunnissa. Keski-Suomen osahankkeen tavoitteina on kehittää erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden monialaista palvelutarpeen arviointia ja omatyöntekijätoimintaa. Hankkeessa on tavoitteena luoda asiakastyöhön kehittäjäkumppanuutta, jossa työorientaationa on asiakkaan osallisuutta ja toimintakykyä edistävä aito yhteistyö asiakkaiden ja ammattilaisten kesken. Sosiaalityössä kertyvän asiakaskokemustiedon ja työntekijöiden ammatillisen tiedon hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä aikaisempaa paremmin on yksi osahankkeen tavoite. Toimeentulotuen siirtyminen Kelaan on ollut iso muutos ja edellyttää toimivien yhteistyötapojen kehittämistä kuntien ja Kela:n välille.

Hankkeeseen osallistuu Keski-Suomen alueelta 13 kuntaa tai kuntayhtymää: Jyväskylän kaupunki, Perusturvaliikelaitos/SOTE ky Saarikka, (=Saarijärvi, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Karstula), Kinnula, Pihtipudas, Viitasaari, Hankasalmi, Toivakka, Joutsa, Laukaa, Luhanka, Äänekoski, Jämsä ja Uurainen, Kuhmoinen jättäytyi hankkeesta pois. Lisäksi hankekumppanina on yksityisiä lastensuojelupalveluja tarjoava Ankkurin Huoltamo Oy.

Osahankkeessa käynnistyi viidellä alueella kokeilutoimintaa käytännön työstä nousevista kysymyksistä. Mukana työryhmissä on ollut 19 sosiaalityöntekijää ja 14 sosiaaliohjaajaa/palveluohjaajaa/ohjaajaa. Moniammatillisen yhteistyön käytäntöjä on lähdetty jäsentämään kolmessa kehittäjäryhmässä ja se on yhtenä tavoitteena myös loppuvuodesta mukaan tullessa työryhmässä. Työllistämiseen liittyvässä yksikössä luodaan aivan uudenlaista toimintaa

tiivissä yhteistyössä asiakkaiden kanssa ja kokeilun myötä tulee näkyväksi ja testatuksi kehittäjäkumppanuuden mahdollisuudet palvelujen kehittämisessä. Huolimatta siitä, että kokeilut nousevat paikallisista kysymyksistä, mukana kuljetetaan maakunnallista näkökulmaa ja miten kehitettävä toiminta tulevaisuudessa voisi hyödyttää koko maakunnan toimijoita. Myös valtakunnallisen hankkeen muissa osahankkeissa kehitetyistä toimintamalleista ja hyvistä käytännöistä tiedotetaan. Maakunnallinen aikuissosiaalityön työryhmä käynnistyy helmikuussa 2018 ja sen tarkoituksena on vahvistaa yhteisiä toimintakäytäntöjä maakunnassa.

Hanke järjesti ja oli mukana järjestämässä erilaisia työryhmiä ja tilaisuuksia. Aloitusseminaari järjestettiin helmikuussa, vuoden aikana järjestettiin kuusi Café Social -keskustelukahvilaa, sote-valmisteluun liittyviä palvelupaketti-/tietopakettityöpajoja pidettiin yhdeksän kertaa, sosiaalihuollon mallinnustyöpajoja järjestettiin neljä kertaa. Lisäksi hanke oli mukana muiden alueella toimivien asukkaiden ja asiakkaiden osallisuutta tukevien hankkeiden kanssa luomassa yhteistä osallisuutta edistävää foorumia (Maakunnallinen osallisuusfoorumi, MOF). Vuoden aikana näihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä 349 osallistujaa.

8.4 Rainer

1.6.2015–31.1.2018 toteutettavan Rainer-hankkeen toimenpiteillä edistetään keskisuomalaisen romanien etenemistä kohti työelämää. Hanketta hallinnoi Jyväskylän kaupunki, osatoteuttajina toimivat Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Hanketta rahoittaa Euroopan unionin sosiaalirahasto ja Keski-Suomen elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen rooli hankkeessa on ollut kytkeä romaniasiat sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan yhdeksi sen erityistehäväksi. Kosken osuudesta vastaa Kosken johtaja, jonka työajasta on kohdennettu 10 % hankkeen toteutukseen.

Tavoite eteni vuoden aikana toivottuun suuntaan. Koske toteutti tammi-kuussa STM:n toimeksiannon ja teki selvityksen romanilasten, -nuorten ja -perheiden palveluista osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa (LAPE). Lisäksi sosiaali- ja terveystoimi myönsi Koskelle syksyllä 2017 puolivuotisen suunnittelurahoituksen romaniasiaiden sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskustoiminnan käynnistämiseksi.

8.5 Romaniasiain sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskus ROMKE

Joulukuussa 2017 käynnistyi sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella selvitystyö romaniasioiden sosiaali- ja terveydenhuollon nykytilasta ja kehittämistarpeista. Hankkeessa tehdään esitys romaniasioihin keskittyvän asiantuntijapalvelun integroimiseksi uudistuviin sote- ja maakuntarakenteisiin. Selvitettävät päävaihtoehdot ovat joko kansallisen romaniasioiden osaamiskeskuksen perustaminen tai asiantuntijatuon kanavoiminen sosiaalialan osaamiskeskusverkoston kautta.

Hanke liittyy kiinteästi maakuntauudistukseen, jonka myötä romaniasioiden hoidon vastuu on siirtymässä maakuntahallinnolle. Uudistuksen astuessa voimaan suunnitellun mukaisena jokaiseen maakuntaan nimetään romaniasiain hoidon vastuuhenkilö. Alueellisten romaniasioiden neuvottelukuntien lukumäärä lisääntyy nykyisestä neljästä viiteen ja neuvottelukuntien toimialueiden rajat yhtenäistetään yliopistosairaaloiden erityisvastuualueiden mukaisiksi. ROMKE-hankkeessa täsmennetään työjako ja yhteistyö näiden toimijoiden kanssa. Lisäksi verkostoidutaan yliopistojen ja muiden alan T&K-organisaatioiden kanssa.

Hankkeen tavoitteena on luoda pysyvä kehittämistyön ja käytäntötutkimuksen rakenne, jolla turvataan romaniväestölle kulttuurisensitiiviset peruspalvelut. Samalla huomioidaan, että romaniväestön tarpeet erilaisten peruspalveluiden asiakkaina ovat pitkälti yhteneväiset muun väestön palvelutarpeiden kanssa. Lisäksi huomioidaan maakuntien oma harkintavalta sen suhteen, miten muuttuvassa toimintaympäristössä huolehditaan useista erityistukea tarvitsevista väestöryhmistä.

Neuvotteleva virkamies Henna Huttu sosiaali- ja terveysministeriöstä toimii hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana. Selvityksen laatii VTT Päivi Gynther. Hankkeen määräaika päättyy 31.5.2018.

8.6 Yhdessä ei olla yksin – Keski-Suomen kuntien ja järjestöjen hyvinvointiyhteistyö

Hallinto, rahoitus ja henkilöstö

Huhtikuussa 2017 Koskella käynnistyi STEA-rahoitteinen 3-vuotinen hyvinvointiyhteistyöhanke 'Yhdessä ei olla yksin'. Yhteistyösopimuksen hankkeen toteutuksesta teki neljätoista keskisuomalaista kuntaa ja joukko maakunnallisia järjestötoimijoita. Hankkeen ensimmäisen vuoden budjetti oli 143 383 euroa. Hankkeen projektikehittäjiksi valittiin Meeri Jaatinen ja Sirpa Pekkarinen. Elokuussa vapautuneeseen projektikehittäjän tehtävään Jaatisen

tilalle valittiin Päivi Kaski. Hankehenkilöstö osallistui Kosken työyhteisön koulutuksiin ja tilaisuuksiin sekä käytti ulkopuolista työnohjausta. Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Raili Haaki ja varapuheenjohtajana Antero Mikonranta. Ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa.

Hankehenkilöstön tukena toimi hankkeen kohderyhmien mukaiset asiantuntijaryhmät (7 kpl), joiden kokoukset olivat avoimia ja sisältöihin oli kohderyhmä voinut tehdä esityksiä ja aloitteita; HILJA – heikossa asemassa ja syrjäytymisuhan alla olevat, Lasten ja lapsiperheiden parissa toimivat, Nuorten parissa toimivat järjestöt, kuntien nuorisotoimi ja työllistämispalvelut, Ikäihmisten keskuudessa toimivat kansalaisjärjestöt ja kuntien vanhuspalvelut, Maahanmuuttajat, joilla heikko suomen kielen taito, Keski-Suomen hyvinvointihankkeet, Kuntien hyvinvointikoordinaattorit ja hyvinvointivastaavat.

Hankkeen tavoitteet ja toteutus

Hankkeen tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä ja selvittää osallisuuden esteitä keskisuomalaisten asukkaiden keskuudessa. Kuntien kanssa neuvoteltiin painopisteistä ja hankkeen paikallisesta toteutuksesta. Muita keskeisiä yhteistyötahoja olivat seurakunnat ja eri järjestöt, kuten esim. Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry, Keski-Suomen Kylät ry, Keski-Suomen Sydämpiiri ja muistiyhdistykset. STEA:n yksinäisyyden vähentämisen rahastosta rahoitettujen muiden keskisuomalaisten hankkeiden kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä (Muutostila ry:n Homies ja K-S FinFamin Tuttu-projekti). Tärkeäksi koettiin myös yhteistyö Kansalaistoiminnan keskus Mataran ja Jyväskylän kaupungin Vapari kanssa.

Hanke selvitti toimijoita, toimitiloja ja jo olemassa olevia keinoja osallisuuden lisäämiseksi. Hyviä käytänteitä tunnistettiin ja näitä siirrettiin toisiin kuntiin. Esimerkkeinä voi mainita kuntien tai järjestöjen ylläpitämät kansalaisten olohuoneet ja hyvinvointituvat, kuten Äänekosken Kirkon Olkkari, Karstulan Heikin Tupa ja Joutsan Hyvinvointitupa. Muuta yhteisöllistä toimintaa löytyi mm. kumppanuuspöydistä, Elämän Virtapiirit -ryhmistä ja vertaistukiryhmistä.

Hankehankinnissa järjestettiin hyvinvointikahveja ja pienryhmätoimintaa. Hanke toteutti yhteistyössä Miina Sillanpää -säätiön kanssa Neuvokkaat Naiset -konseptin mukaiset vertaisohjaajakoulutukset Jämsässä ja Äänekoskella. Hanke jalkautui paikallisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin sekä osallistui koulutuksiin ja kokouksiin n. 200 kertaa vuoden kuluessa.

Loppuvuodesta Kyyjärvellä ja Äänekoskella toteutettiin hankesuunnitelman mukainen alkukartoitus asukkaiden yksinäisyyden kokemuksista ja osallisuuden esteistä. Selvitysten johdosta toimintaa voidaan kohdentaa paremmin ja tarkoituksenmukaisesti näissä kunnissa tulevinä hankevuosina.

8.7 Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO

Koske on yksi aiesopimuksen kuudestatoista allekirjoittajatahosta. Tavoitteena on muodostaa kansainvälisesti kilpailukykyinen terveyden edistämisen, sosiaalisen hyvinvoinnin, liikunnan, urheilun ja kuntoutuksen osaamis- ja yrityskeskittymä sisältäen tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja koulutustoimintaa. Jokainen aiesopimuksen allekirjoittanut sopijaosapuoli osallistuu kehittämishankkeeseen omien strategisten tavoitteidensa mukaisesti.

KeHO:n laaja verkosto haki vuoden aikana muotoaan ja etsi toimivia yhteistyön muotoja. Marja Heikkilä ja Sivi Talvensola osallistuivat aktiivisesti KeHO:n työryhmiin sekä visio- ja tavoitetyöskentelyprosessiin. Koske on osallistunut mm. KeHO:n Meijän Polku -kampanjaan sekä hyvinvointitaloushankkeen suunnitteluun. KeHO:n innovaatiotoiminnan pilotiksi on tarjottu Kosken koordinoiman MASTER-toiminnan kehittämistä.

8.8 Hankeyhteistyö

Koske on yhteistyökumppanina seuraavissa alueella käynnissä olevissa hankkeissa:

- **Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen PROMEQ** (2016–2018/2019). Viiden yliopiston ja kahden tutkimuslaitoksen muodostama konsortiohanke on osa Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamaa ohjelmaa Terveys, hyvinvointi ja elämäntavat. Hankkeen tavoitteena on kehittää näyttöön perustuvia, eri kohderyhmiä puhuttelevia ja kustannusvaikuttavia menetelmiä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Koske on yhteistyökumppanina Jyväskylän yliopiston toteuttamissa työpaketeissa 4 (pitkäaikais-työttömät) ja 6 (65 vuotta täyttäneet sosiaali- ja terveystalveluiden monikäyttäjät). Kosken johtaja on jäsenenä hankkeen yhteiskunnallisessa neuvonantajaryhmässä. Hankkeen tuloksia kytettiin myös PRO SOS -hankkeen toimintaan ja tilaisuuksiin.
- **Kukoistava kotihoito - Keski-Suomen ikäihmisten kotona pärjäämisen tuen uudistus** (2016–2018). Ikäihmisten ja omaishoidon kärkihankkeen tuloksena maakunnassa on asiakaslähtöinen, vaikuttava ja kustannustehokas ympärivuorokautinen kotihoito. Koske kyt-

keytyi hankkeeseen erityisesti muutosagentin kanssa tehtävän yhteistyön sekä ikäihmisten palvelukuvausten valmistelun kautta.

- **Keski-Suomen lasten ja perheiden parhaaksi (KSLAPE)** (2017–2018) Keski-Suomessa toteutettavassa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa Koske on ollut yhteistyökumppanina erityisesti osaamis- ja tukikeskustyöskentelyssä sekä erityis- ja vaativan tason palvelujen kehittämistyössä.
- **Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanke (SOSKU)** (2015–2018) SOSKU-hankkeessa sosiaali- ja terveystalouden ammattilaiset ja asiakkaat ideoivat, luovat, kehittävät ja testaavat yhdessä sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalleja. Tutkimus ja koulutus tukevat kehittämistyötä. Keski-Suomessa toimii kaksi osahanketta, Jyväskylässä ja Laukaassa. Yhteistyö on konkretisoitunut osallisuuden ja aikuissosiaalityön teemojen ympärillä tehtävään kehittämistyöhön Pro Sos- ja Yhdessä ei olla yksin -hankkeen kanssa.
- **Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt (2017–2020)** hankkeen päätaavoitteena on järjestöjen roolin, aseman ja osallisuuden vahvistaminen osana maakunta- ja soteuudistusta. Koske osallistui hankkeen suunnitteluun keväällä 2017. Yhteistyö Yhdessä ei olla yksin -hankkeen kanssa on muotoutunut tiiviiksi.

8.9 Valmistelussa olleet hankkeet

- **Keski-Suomen sosiaalihuollon kehittämis- ja mallintamishanke** Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän yliopiston, Jyväskylän aikuisopiston, Jyväskylän kaupungin ja Kosken yhteistyössä suunnitteleman hankkeen tarkoituksena on keskittyä sosiaalityön ja sosiaalihuollon kehittämiseen uudessa alueellisessa rakenteessa paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelujen turvaamiseksi. Hankesuunnitelma lähetettiin kesäkuussa STM:n ensivaiheen ideahakuun, josta se ei päässyt jatkoon. Sittenmin hankeidea on työstetty Keski-Suomen ELY-keskuksen ESR TL 5 -hakuun maaliskuun 2018 alkuun.

LIITTEET

LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2017

1. Hankasalmen kunta
2. Haukkalan lastenpsykiatrisen hoitolaitoksen kannatusyhdistys ry
3. Joutsan kunta
4. Jyväskylän aikuisopiston Sosiaali- ja terveysala (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
5. Jyväskylän ammattikorkeakoulu
6. Jyväskylän ammattiopiston Sosiaali- ja terveysalan oppilaitos (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
7. Jyväskylän Katulähetys
8. Jyväskylän kaupunki
9. Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry
10. Jyväskylän yliopisto
11. Jyvässeudun Omaishoitajat ry
12. Jämsän ammattiopisto (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
13. Kannonkosken kunta
14. Karstulan kunta
15. Keski-Suomen kehitysvammaisten tukipiiri ry
16. Keski-Suomen muistiyhdistys ry
17. Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistys
18. Keuruun kaupunki
19. Kinnulan kunta
20. Kivijärven kunta
21. Konneveden kunta
22. Kuhmoisten kunta
23. Kuiville Pyrkivien Tuki ry
24. Kyyjärven kunta
25. Laukaan kunta
26. Luhangan kunta
27. Mannerheimin lastensuojeluliiton Keski-Suomen piiri
28. Multian kunta
29. Muuramen kunta
30. Pelastakaa lapset ry
31. Pesäpuu ry
32. Pihtiputaan kunta
33. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen Sosiaali- ja terveysala
34. Puustellin Tuki ry
35. Saarijärven kaupunki
36. Sininauhaliitto
37. Sovatek-säätiö
38. Talentia Keski-Suomi ry
39. Toivakan kunta
40. Uuraisten kunta
41. Vaajakosken suvanto ry
42. Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO
43. Viitasaaren kaupunki
44. Väentupa ry
45. YAD
46. Äänekosken kaupunki

LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2017–2019

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n vuosikokouksessa 22.3.2017 yhdistyksen hallituksen jäseniksi kaksivuotiskaudelle 2017–2019 valittiin seuraavat henkilöt ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Puheenjohtajaksi valittiin Päivi Kalilainen. Varapuheenjohtajaksi hallitus valitsi Kati Närhin.

	Jäsen	Varajäsen
1.	Päivi Kalilainen, Jyväskylän kaupunki	Marja Laurila, Viitasaaren kaupunki
2.	Kati Närhi, Jyväskylän yliopisto	Mikko Mäntysaari, Jyväskylän yliopisto
3.	Sari Välimäki, K-S sosiaaliturvayhdistys	Anu Huovinen, Pelastakaa Lapset ry
4.	Heljä Siitari, Talentia Keski-Suomi	Erkki Keski-Lusa, Sininauhaliitto
5.	Sakari Möttönen, JASO ry	Kirsti Kokkola, Jyväskylän aikuisopisto
6.	Tuija Hauvala, Jyväskylän seudun mielenterveysseura	Lari Kemiläinen, Vaajakosken Suvanto ry
7.	Mirja Immonen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Kare Norvapalo, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
8.	Mikael Palola, SoTe kuntayhtymä / Perusturvaliikelaitos Saarikka	Anu Pihl, Toivakan kunta
9.	Jouko Janhonen, K-S Kehitysvammaisten tukipiiri	Olli-Pekka Haverinen, K-S Kehitysvammaisten tukipiiri
10.	Jari Ketola, Pesäpuu ry	Mirja Lavonen-Niinistö, Mannerheimin lastensuojeluliiton Järvi-Suomen Piiri
11.	Outi Markkanen, Äänekosken kaupunki	Sinikka Hotti, Keuruun kaupunki

LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2017

Kosken palkkaama henkilöstö:

1. **Marja Heikkilä**, johtaja
2. **Sivi Talvensola**, suunnittelija
3. **Eija Hiekka**, sosiaaliasiamies
4. **Tanja Hänninen**, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä
5. **Tuulikki Koljonen**, konsultoiva erityislastentarhanopettaja (6/2017 saakka)
6. **Marianne Kuorelahti**, hankekoordinaattori, PRO SOS – Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa
7. **Riikka Rantanen**, aluekoordinaattori, Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanohanke Kansa-koulu
8. **Minna Kesänen**, suunnittelija, Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa (valtakunnallista toimintaa, THL:n toimeksiannosta) (5/2017 saakka)
9. **Tuula-Leena Raiski**, koulutuspäällikkö, Osaamisen kehittäminen rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa (valtakunnallista toimintaa, THL:n toimeksiannosta) (osa-aikaisesti 8–12/2017)
10. **Sirpa Pekkarinen**, projektikehittäjä, Yhdessä ei olla yksin (4/2017 alkaen)
11. **Meeri Jaatinen**, projektikehittäjä, Yhdessä ei olla yksin (4–8/2017)
12. **Päivi Kaski**, projektikehittäjä, Yhdessä ei olla yksin (8/2017 alkaen, vanhempainvapaalla 12/2017 alkaen)
13. **Tarja Boelius**, suunnittelija / LAPE Romani -selvitys (1/2017)
14. **Päivi Gynther**, suunnittelija, Romaniasian sosiaali- ja terveydenhuollon osamiskeskus ROMKE -suunnitteluhanke (11/2017 alkaen)

LIITE 4. Kosken talous vuonna 2017

	BUDJ. 2017	01/17 12/17	TOT-%	TOT. 2016	TOT.IND. 2017-2016
VARSINAISEN TOIMINNAN TUOTOT					
Toimintatuotot	195 560	233 982	119,6	217 623	107,52
Koulutus- ja konsultointituotot	13 700	8 288	60,5	16 739	49,51
Muut tuotot	365 778	319 809	87,4	207 711	153,97
VARSINAINEN TUOTOT YHTEENSÄ	575 038	562 079	97,7	442 072	127,15
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUT					
HENKILÖSTÖKULUT					
Toimihenkilöiden palkat	-354 371	-315 042	88,9	-246 619	127,74
Tuntipalkat	0	-6 668	0,0	-1 092	610,61
Muut palkkamenot	-57 103	-68 682	120,3	-53 347	128,75
Sosiaalikulut	-91 065	-78 598	86,3	-65 982	119,12
HENKILÖSTÖMENOT YHTEENSÄ	-502 539	-468 989	93,3	-367 039	127,78
TOIMITILAVUOKRAT	-60 188	-53 741	89,3	-57 509	93,45
MUUT KULUT YHTEENSÄ	-155 972	-135 248	86,7	-120 335	112,39
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-718 699	-657 978	91,6	-544 883	120,76
KÄYTTÖTALouden JÄÄMÄ (+/-)	-143 662	-95 899	66,8	-102 811	93,28
RAHOITUS- JA SATUNNAISERÄT	0	-25	0,0	-3	783,33
YLEISAVUSTUKSET	145 853	144 969	99,4	145 080	99,92
TUOTTOJÄÄMÄ	2 191	49 045	2238,4	42 266	116,04
TULOVEROT	0	-10 176	0,0	0	0,00
TILIKAUDEN TULOS (+/-)	2 191	38 868	1773,9	42 266	91,96

LIITE 5. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2017

Kosken julkaisut saatavana osoitteessa: <http://koskeverkko.fi/julkaisut/>

Kosken Raportteja -sarja:

1. Hiekka, Eija, Hänninen, Tanja & Talvensola, Sivi:
[Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiehen selvitys vuodelta 2016](#) (pdf, 2,77 Mt)
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja 42/2016
118 sivua

Muut julkaisut ja selvitykset:

1. Boelius, Tarja:
[Romanilapset, -nuoret ja -perheet osana LAPE-muutosohjelmaa.](#)
Selvitys, 2017 (pdf, 524 kt)
2. Raiski, Tuula-Leena & Vihriälä, Jyrki:
[Suunnitelma osaamisen kehittämisen jatkotyöskentelystä 2018–2020.](#) 30.11.2017 (pdf)

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi